

Asia: VN/22263/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kilpailulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleistä

Yleisesti ottaen Turun kaupunki kannattaa esityksen muutoksia koskien sääntelyn selkeyttämistä liittyen kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan määrittelemiseen.

Kaupunki pitää myös kannatettavana, että kuntalain 126 §:n mukaiset säännökset säilytetään kuntalaissa.

Itsearviointin dokumentointivelvoite

Turun kaupunki ei kannata esitysluonnoksen mukaista itsearviointin dokumentointivelvoitetta.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on ollut julkisen sektorin normien purkaminen. Kyseinen dokumentointivelvoite ei toteuta em. tavoitetta, vaan se tulee lisäämään julkisen sektorin ja sen määräysvallassa olevien yksiköiden hallinnollista taakkaa.

Esitysluonnoksen (s. 48) mukaan dokumentointivelvoite ei tarkoittaisi uutta julkisyhteisöihin kohdistuvaa raportointivelvollisuutta, sillä julkisyhteisön tulisi säilyttää pykälän nojalla laadittu kirjallinen itsearviointi ja se täytyisi toimittaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle (KKV) vain nimenomaisen pyynnön perusteella.

Vaikkei nimenomaista säännöllistä raportointivelvollisuutta yhteisöille olekaan asetettu, syntyy niille kuitenkin hallinnollista taakkaa varsinaisen velvoitteen laatimisesta lain edellyttämällä tavalla. Vaikkakin kaupunki pitää myönteisenä, että dokumentointivelvoitteen sisältöä on määritelty laintasolla 30 c §:ssä sekä sen yksityiskohtaisissa perusteluissa, eikä jätetty KKV:n ohjeistuksen nojaan, arvioinnin tekemistä yhteisön sisäisesti parhaalla katsomallaan tavalla ja itsearvioinnin dokumentointia lainsäädännön edellyttämällä tarkkuudella ei voi kuitenkaan verrata toisiinsa hallinnollisen taakan muodostumisen näkökulmasta.

Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa on kuvattu, mitä itsearviointidokumentoinnin tulee sisältyä (esimerkiksi perusteet hinnoittelun ja rahoitus-

toimenpiteiden markkinaehtoisuuden varmentamisesta, ristisubvention riskin ja rakenteesta johtuvien kilpailuetujen estämisestä ja sekä siitä, miten ehkäistään muiden mahdollisten etujen, kuten viranomaistoiminnassa saatujen tietovarantojen, infrastruktuurin tai ei-markkinahintaisten tukipalvelujen hyödyntämisen muodostumista kilpailua vääristäviksi eduiksi).

Kuntien lakisääteisiin ydintehtäviin ja tavanomaiseen osaamisalaan ei lähtökohtaisesti kuulu kilpailuoikeudellisesti vaativien arviointien laatiminen esitysluonnoksessa edellytetyssä laajuudessa ja tarkkuudessa. Ehdotetut itsearvioinnin sisältövaatimukset merkitsevät käytännössä sitä, että kunnat, joilla ei ole organisaatiossaan riittäviä asiantuntijaresursseja tai erityisosaamista arvioinnin laatimiseksi, joutuisivat turvautumaan ulkopuolisiin asiantuntijapalveluihin dokumentointivelvoitteen täyttämiseksi. Arvioinnin laatiminen edellyttäisi todennäköisesti vaativaa kilpailuoikeudellista ja taloudellista asiantuntijatyötä, jonka kustannukset voivat muodostua kunnille merkittäviksi erityisesti sen vuoksi, että dokumentointia olisi päivitettävä tilikausittain. Tässä vaiheessa kustannusvaikutuksia ja tarvittavaa työmäärää on vaikea arvioida täsmällisesti, koska kunnilla ei ole aiempaa kokemusta esitysluonnoksen edellyttämän tasoisesti ja laintasoisesti määrittelystä itsearvioinnin dokumentoinnista.

Määräysvallassa olevien yksiköiden itsearviointivelvollisuus

Turun kaupunki ei kannata esitysluonnoksessa esitettyjä muutoksia itsearviointivelvollisuudesta ja 30 d §:n 3 momentissa esitettyä muutosta julkisyhteisöjen määräysvallassa olevien yksiköiden osalta.

Esityksen mukaiset toimenpiteet tulevat lisäämään yhtiöiden hallinnollista taakkaa ja kustannuksia vastaavalla tavalla kuin kuntien osalla edellä kuvattu. Kuntien määräysvallassa olevilla yksiköillä on myös vielä vähemmän hallinnollisia resursseja käytettävissään kuin suurilla kunnilla. Hallinnollisen

taakan kasvaminen korostuu varsinkin tilanteissa, joissa kaupunkikonserni on laaja ja joissa arvioinnin kohteena olevan toiminnan liikevaihto ei ole merkittävä.

Ehdotetun 30 c §:n 3 momentti tarkoittaisi sitä, että KKV voisi asettaa kunnan määräysvallassa olevan yhtiön laiminlyönnistä itsearviointivelvoitteen toteuttamissa uhkasakon kunnalle. Mikäli laissa säädetään mahdollisuudesta asettaa uhkasakko, tulisi uhkasakko asettaa oikeushenkilölle itselleen eikä sen omistajalle. Ehdotettu itsearviointivelvoitteen dokumentointi on luonteeltaan operatiivinen toimenpide, josta vastaa esimerkiksi osakeyhtiössä yhtiön hallitus eikä yhtiön omistaja. Itsearviointiin dokumentointi ei myöskään ole osakeyhtiössä yhtiökokouksen päätösvaltaan kuuluva asia.

Esitys asettaisi myös julkisomiset yhtiöt, jotka nimenomaan on yhtiöitetty kilpailuneutraaliteettivelvoitteen noudattamiseksi, eri asemaan kuin muut ei-julkisomisteiset yhtiöt.

Kaupunki kiinnittää huomioita myös yhtiöiden liikesalaisuuksien turvaamiseen. Esimerkiksi yhtiöiden markkinaehtoisesta hinnoittelusta liittyvä kuvausvaatimus osana itsearviointivelvollisuuden dokumentointi saattaisi vaarantaa yhtiöiden, erityisesti markkinoilla toimivien, hinnoittelusta liittyviä tietoja, jotka saattavat täyttää liikesalaisuuden määritelmän.

Nieminen Sanni-Sofia
Turun kaupunki